

Jo. Chaudesi liber

CONCIO

QVÆDAM ADMO

DVM ELEGANS, DOCTA; SALV
bris, & pia magistri Iohannis Harpesseldi,
sacrae Theologiae baccalaurei, habita coram
patribus & clero in Ecclesia Paulina Lons
dini. 26. Octobris. 1553.

Cui accedunt & sequentia, uidelicet VVil
helmi Pij Decani Cicestrensis, & Iohannis
VVymfleii Archidiaconi Londini, Oratio
nes laudatorie.

Item Magistri Hugonis VVestoni, Decani
VVestmonasterij, uiri longè doctissimi &
eloquentissimi, ac cleri referendarij.

Oratio coram patribus & clero habita, mi
rè elegans ac ualde docta, cum responso
et exhortatione reuerendi patris, do
mini Edmundi Londinensis Epis
copi.

Roma. 15.

Quaecunq; scripta sunt, ad nostram doctri
nam scripta sunt,

Reuendissimi: Ihs
prolocutor:

Onorandi domini, re-
uerendi patres, ac fras-
tres, tanta est uestri
ordinis præcellentia,
tanta rerum hodie di-
cendarum magnitudo,
ut uix facundissimis
mi quidem & ingeniosissimis hominis elo-
quentia, nedum mea infantia, hoc tantum dis-
cendi onus sustinere queat. Verum quoniam
illi, quorum apud me sacrosancta esse debet
authoritas, mihi ut hoc munus obirem præce-
perunt, uestram omnium humanitatem oro,
ut debitum istud obedientiæ meæ officium
uestro fauore prosequamini. Qua spe hu-
manitatis uestre fretus Paulinum illud acto-
rum, Ca. 20. scriptum (Attendite uobis &
uniuerso gregi, in quo uos spiritus sanctus
posuit episcopos, regere ecclesiam dei, quam
acquisiuit sanguine suo) uenerando huic sa-
cerdotali uestro cœtui occinere audebo.
Quorum uerborum occasione, tria mihi pos-
sissimum hoc tempore tractanda uidentur:
Primum, quàm bene Paulus (cuius hæc sunt
uerba) & sibi, & gregi attenderit: Secun-
dum, quàm malè, nostris hisce temporibus,
pastores in utraq; se cura gesserint: Tertiū,

A. 2.

qua

Conuionis
p. 38

Oratio :

2. Cor. 3.

1. Cor. 3.

1. Tim. 2.

ambrosia
Regina Maria

qua uia sit ingrediendum, ut & nobis & nostro gregi deinceps bene attendamus. Sed cum teste Apostolo, non simus sufficientes cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex DEO sit, cum teste eodem Apostolo, Neque qui plantat, neq; qui rigat, sit aliquid, sed qui dat incrementum deus, conuenire puto, ut antequam hoc tantum negotium aggrediar, omnipotentis Dei auxilium primitus implorem, quod ut & uos una mecum ac pro me facere dignemini, etiam atq; etiam uos oro & obtestor. Atq; hic memores, quomodo Paulus hortatur primo omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro regibus, & pro omnibus qui in sublimitate constituti sunt, ut quietam & tranquillam uitam agamus in omni pietate & castitate, primum, uniuersalem Christi ecclesiam, deinde sanctissimam & illustrissimam nostram reginam quàm diligentissimè deo commendemus, atq; instantissimè precemur, ut quod in illa coepit, quod per illam in nobis auspiciatus est, id perficiat, ut illam hoc in regno, nos per illam in omni bono confirmet. Et sunt profectò iustissimæ causæ, cur hoc facere debeamus. Nā quod

quod post abscissum Holofernis caput, populi Israelitici princeps Ozias dixit ad Iudith, (benedicta es tu filia à domino Deo excelsso, præ omnibus mulieribus super terram benedictus dominus qui creauit coelum & terrā, qui te direxit in uulnera capitis principis inimicorum nostrorum, quia hodie nomen tuum ita magnificauit, ut non recedat laus tua de ore hominum, qui memores fuerint uirtutis domini in æternum, pro quibus non pepercisti animæ tuæ propter angustias & tribulationem generis tui, sed subuenisti ruinæ ante conspectum dei nostri) Id in serenissimam nostram reginam quam uerissimè quadrat. Quod olim regina Hester iudeis præstitit, id illa nobis in præsens præstat, ut luctus et tristitia, in hilaritatem & gaudium conuertantur, ut sint nobis dies epularum & letitiæ, ut mittamus inuicem ciborum partes & pauperibus munuscula largiamur. Quod de Delbora scriptum legimus, (Cessauerunt fortes in Israël, & quieuerunt donec surgeret Delbora, surgeret mater in Israël, noua bella elegit dominus) id paucis uerbis mutatis, ita congruentissimè de illustrissima nostra regina dici possit. Cessauit religio in Anglia, quieuit donec

A.3.

surgere

Iudith. 13

Hester. 9

Iudicū. 5

surgeret Maria, surgeret uirgo in Anglia,
 noua bella elegit dominus. Quod in nouo tes-
 tamento seruator noster de sorore Martha
 Luc. 10. pronunciauit (Maria optimam partem ele-
 git) id in serenissima nostra regina uerissime
 locum habet. Nam cum sit clarissimo regum
 & imperatorum genere prognata, non ut
 magna pars nobilitatis consuevit, uana res-
 rum fluxarum gaudia elegit, sed pietatem,
 sed puritatem uitæ elegit, & nuper ad reg-
 num sublimata, non quæ sua sunt quærit, sed
 quæ ad pacem, quæ ad commoditatem, & us-
 tilitatem populorum suorum pertinet elegit
 literas, uirtutes, & sanctimoniam elegit,
 estq; ob id à Deo electa & dilecta, & glori-
 osissime in oculis nostris magnificata, ut cū
 Luc. 1. deipara uirgine Maria canere possit, (Ecce
 ex hoc beatam me dicent omnes generatio-
 nes, quia fecit mihi magna qui potens est, &
 sanctū nōmē eius) hanc nos liberatricē nostrā
 quā diligentissime in precibus nostris Deo
 commendemus: Commendemus & dominam
Elizabetham præclarissimam ipsius reginæ
nostræ sororem. Comendemus eos qui sunt
illustrissimæ nostræ reginæ à consilijs. Coma-
mendemus dominum meum colendissimum,
 huius diocæscos episcopum, orantes ut & si-
 bi &

Elizabetha
 a consilijs
 A

Bomar: episcopi
 Londinensis:

bi & gregi (quod facit) diligenter intendere
 re pergat. Commendemus dominum episcopum
 V Vintoniensem regni huius cancellari-
 um, qui & in initio episcopatus sui strenue
 in uinea domini laborauit, & hisce postero-
 ribus annis, uinctus in domino, editis admis-
 rabiliter doctissimis & christianissimis li-
 bris christianam fidem constantissime pro-
 pugnavit, & misericordia dei nobis & reg-
 no inter tot pericula incolumis seruatus,
 iam nunc ingenio, experientia, doctrina, &
 uirtute sua, tum ardua regni huius negotia,
 tum & Christi causam, fortissime sustentat.
 Commendemus uenerandum dominum Cuth-
 bertum Tonstallum, ut canicie, sic ingenio,
 pietate, doctrina, rerum experientia, & stig-
 matibus Christi, cum primis spectabilem.
 Commendemus Dominum Nicholaum Hea-
 thum, episcopum V Wygornensem, dominum
 Georgium Daium Cicestrensem Episco-
 pum duos prestantissimos Heroes, & omni-
 bus episcopo dignis uirtutibus insignes quibus
 datum est non solum, ut in Christum cre-
 derent, sed ut pro illo etiam paterentur, hos
 inquam omnes & reliquos episcopos, nec non
 uniuersum preterea clerum nobilitatemque
 & communitatem huius regni, ac utramque

A. 4.

acadea

Gardinerus
 Episcopus Winton.

Tonstall.

Heathus.

Dai.

Academia
{ Oxon
& Cantabrig
pro defunctis:
Deus ..

Contextus
in a. Paul.

Academiam, Oxoniensem & Cantabrigien-
sem Deo commendamus, pro hijs deniq; qui
in fide defuncti sunt ad misericordem deum
preces fundamus, horum omnium memores
puras manus aut corda potius cum manibus
deo eleuamus.

Clamat pastoribus dominici gregis Paulus
pastor unus omnium laudatissimus, &
quod audistis, dicit, Attendite uobis & uni-
uerso gregi. &c. Quodq; uerbis precipit, id
quemadmodum re atq; opere sit implendum
exemplo suo plenissime docet. Videamus
quid in illo tam insigni pastore precesserit,
& intelligemus quid in nobis sequi debeat.
Quomodo Paulus sibi, quomodo gregi atten-
derit, ordine consideremus. In priori ad Cor.
1. Cor. 9. rinth. epistola, cap. 9. haec de sua in seipsum
cura testatur. Castigo corpus meum & in
seruitutem redigo, ne cum alijs praedicaues-
sim ipse reprobus efficiar. Quod dicit se cor-
pus castigasse, multas uirtutes uno atq; altero
uerbo complexus est. Nam qui cas-
tigat corpus, is non in comessionibus &
ebrietatibus, non in cubilibus & impudicijs
ambulat, non secundum carnem uiuit, sed
secundum spiritum. Optime intelligebat Paulus,
nihil tam esse pastori ad obeundum pas-
torale

stiale munus impedimento, quàm sunt corporis uoluptates, nihil quod æque gregem à pastore alienet, ac si illum, non diuinæ contemplationi, non sacrarum literarum studio, non puritate uitæ, sed perfruendis uoluptatibus, & curi curandæ deditum esse perspexit, nihil quod faciliorem diabolo in nos ingressum præbeat, quàm si carnis curam fecerimus in concupiscentijs. Quæ Paulus ut euitaret castigandum sibi corpus & in seruitutem redigendum curauit. Vna hæc fuit Apostoli cautio, qua sibi pulchrè intendit, sed non in hac una cautione omnis eius erga sese cura continetur: Ecce aliud in quo etiã magnam erga seipsum curam adhibuit. Non fuimus inquit, in sermone adulationis, neq; in occasione auaritiæ, nec querentes gloriã ab hominibus. Quàm egregia obsecro, & hæc erat Apostoli cautela? Caut sibi à tribus ecclesiasticæ uitæ grauissimis pestibus, ab adulatione, auaritia, & uana gloria. Quã longè autem absuerit ab adulatione Paulus, liberæ quibus ubique usus est admonitiones, seueræ quoties res posceret expostulationes, tremendæ ob grauiora delicta excommunicationes, clarissimè loquuntur. Quam illud quæso libere, quàm longè ab omni adu-

latione dictum pariter et factum fuit à Paulo
1. Cor. 5. lo, quod prioris ad Corinth. epistolæ ca. 5.
legimus. Omnino auditur inter uos fornicatio,
et talis fornicatio, qualis nec inter gentes,
ut uxorem patris sui aliquis habeat, et
uos inflati estis et non magis luctum habu-
istis, ut tollatur e medio uestrum, qui hoc opus
fecit. Ego quidem absens corpore, præ-
sens autem spiritu, iam iudicaui ut præsens,
cum qui sic operatus est, in nomine domini
nostri Iesu Christi congregatis uobis, et
meo spiritu in uirtute domini nostri Iesu
Christi, tradere huiusmodi hominem Sathas-
næ in interitum carnis, ut spiritus saluus sit
in die domini nostri Iesu Christi. Non est bo-
na gloriatio uestra, nescitis quod modicum
fermentum totam massam corrumpit? Ex-
purgate uetus fermentum, ut sitis noua cons-
persio, sicut estis azimi. Quid illud ad eos-
dem Corinth., quanta etiam cum libertate?
Quid uultis in uirga ueniam ad uos an in
charitate, et spiritu mansuetudinis et leni-
tatis? Quid hoc ad Galat. quod non adulans
ter? O insensati Galatæ, quis uos fascinauit,
non obedire ueritati? et sic insipientes estis,
ut cum spiritu cœperitis, nunc carne consu-
mamini? Iam ab auaritia quoque longissime ab-
fuisse

fuisse Apostolum hinc intelligi potest. Nos
uerat, ut si quis alius, dictū illud seruatoris,
dignus est operarius mercede sua. Quin ipse
met in epistolis scriptum reliquit. Neminem
suis unquam stipendijs militare, neminem
plantare uineam, qui non de fructu edat, aut
pascere gregem, qui non de lacte gregis mā
ducet, tamen cum esset Corinthi, & egeret
nulli Corinthiorū onerosus esse uoluit. Apud
Thessalonicenses agens, panem gratis non
manducauit ab aliquo, sed in labore & fatis
gatione, ne quem ipsorum grauaret. Adeo
non erat pecuniæ cumulandæ studiosus, ut e
tiam de suo iure multa multis remitteret.
Sed & à uanæ gloriæ studio remotissimum
fuisse Paulum ipsius testimonia facile de
clabunt. 1. Corinth. 2. Ego cum uenissem, ad
uos fratres, ueni, non in sublimitate sermo
nis aut sapientiæ, annuncians uobis testimo
nium Christi. Non enim indicaui me scire al
iquid inter uos nisi Iesum Christum et hunc
crucifixum. Et ego in infirmitate & timore
& tremore multo fui apud uos & sermo me
us & prædicatio mea non in persuasibilibus
humani sapientiæ uerbis, sed in ostensione
spiritus & uirtutis. Videmus nullam in Apos
tolo gentium tametsi omni & linguarum &
sciens

1. Cor. 2.

Scientiarum genere instructissimo, fuisse doctrinae ostentationem, nullam omnino iactantiam. Hoc ille tantum in docendo spectauit, ut quam plurimis prodesset. Huc pertinet et id quod ad Philipp. ca. 3. legimus. Si quis
Philip. 3. alius uidetur confidere in carne, ego magis. circumcissus octauo die, ex genere Israel, de tribu Benjamin, Hebraeus ex Hebraeis secundum legem Phariseus, secundum iustitiam quae in lege est, conuersatus sine quaerela. Sed quae mihi fuerunt lucra, haec arbitratus sum propter Christum detrimenta. Verum tamen existimo omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam domini mei Iesu Christi, propter quem omnia detrimentum feci, et arbitror ut stercora. Duas iam Apostoli in seipsum cautiones audiuius: Alteram, qua corpus castigauit, alteram, qua adulationem, auaritiam, et gloriam contempsit. Est et tertium in quo ille sibi diligenter attendit, nempe ut se per omnia fidelibus exemplum praerberet, hinc clamat Corinthiis. Imitatores mei estote, sicut et ego Christi. Hinc Philipp, Imitatores mei estote fratres et obseruate eos qui ita ambulant, sicut habetis formam nos. Hinc Thessalonicensibus ait: Vos scitis, quemadmodum oporteat imitari

tari nos. Hinc Timotheo & Tito discipulis
suis, quorum alterum Ephesi, alterum Crea
tae constituerat episcopum, ut idem ipsi quo
que facerent praecepit. Timotheo quidem
hijis uerbis, Exemplum esto fidelium, in uer
bo, in conuersatione, in charitate, in fide, in
castitate. Tito autem non multo absimilibus,
in omnibus praebe teipsum exemplum bonos
rum operum, in doctrina, in grauitate, in in
tegritate. Quonia de Pauli cura in seipsum
dixi, dicam consequenter de ipsius in gregē
quoq; cautione, quae tribus potissimum in re
bus spectatur, in doctrina, quam praedicauit, 1
in diligentia qua gregem à lupis defendit, 2
in impositione manuum, quae ecclesiae de mis
nistis idoneis prouidit. Cuiusmodi autē dos 3
trinam Paulus mundo annunciauerit, audia
mus eum in, 1, Thessa. 2, hijis uerbis declarans
tem. Exhortatio nostra non de errore neq; 1. Thes. 2
de immunditia, neq; in dolo, sed sicut proba
ti sumus à deo, ut crederetur nobis Euange
lium ita loquimur, non ut hominibus placens
tes, sed deo qui probat corda nostra. Nihil
ille falsum, nihil impurum, nihil per dolum
praedicauit. Quaecunq; essent uera, quaecun
que sancta, quaecunque iusta, quaecunque
honestas, quaecunque bonae famae haec cogita
uit,

uit, hæc docuit, hæc promulgauit. Non ambulauit in astutia, non adulterauit uerbum dei, sed in manifestatione ueritatis commendaui seipsum ad omnem conscientiam hominum coram deo. Et hæc quidem de doctrina quam prædicauit. De diligentia uerò quæ gregem à lupis defendit, quid dicam, cum nulla fere sit ab eo scripta epistola, quæ non hanc eius curam luculentissimè testetur? Romanos orat ut obseruarent eos qui dissensiones & offendicula facerent præter doctrinam quam ipsi didicerunt, & declinarent ab illis, quòd huiusmodi Christo domino non seruiant sed suo uentri & per dulces sermones, & benedictiones seducant corda innocentium. Corinthiis scribens uocat Pseudoapostolos operarios subdolos, transfigurantes se in apostolos Christi. Galatas acriter obiurgat, quod transferrentur ab eo qui ipsos uocauit in gratiam Christi, in aliud Euangelium, quo in loco hæc quoq; habet. Etiam si nos aut Angelus de cælo euangelizet uobis, præterquam quod euangelizauimus uobis, anathema sit. Ephesiis dicit, deum dedisse quosdam quidem Apostolos, quosdam autem prophetas, alios uerò euangelistas, alios pastores & doctores ad consummationem sanctos

Etorum in opus ministerij, in edificationem
 corporis Christi, ut iam non simus paruuli
 fluctuantes, neq; circumferamur omni uens
 to doctrinae, in nequitia hominum, in astutia
 ad circumuentionem erroris. Philippensibus
 flens dicit multos ambulare inimicos crucis
 Christi, quorum finis interitus, quorum deus
 uenter est, & gloria in confusione ipsorum
 qui terrena sapiunt. Collossenses iubet caue
 re ne quis eos decipiat in sublimitate sermo
 num. Thessalonicensibus denunciat in nomi
 ne domini nostri Iesu Christi, ut subtrahant
 se ab omni homine ambulante inordinatè, et
 non secundum traditionem, quam accepisse
 sent ab ipso. Timotheum uult deuitare eos
 qui aliter docerent, & non acquiescerent sa
 nis sermonibus domini nostri Iesu Christi, et
 ei quæ secundum pietatem est doctrinae.
 Tito præcepit ut hæreticum hominem post
 unam & secundam correptionem deuitet,
 sciens quòd peruersus sit, qui huiusmodi
 est, & delinquat cum sit suo ipsius iudicio
 condemnatus. Hebræos hortatur, ut doctri
 nis uarijs & peregrinis non abducerentur.
 Quæ mater diligentius unquam cauit filijs
 à ueneno quàm Paulus gregi suo cauit ab
 hæresi. Hijs duabus Pauli in gregem cautios
 nibus

Cap. 3.

Cap. 2.

Cap. 2. 3.

1. Tim. 6.

Cap. 3.

Cap. 13.

nibus accedit & tertia in impositione manuum posita. Legimus Actorum. 14. quomodo
Acto. 14. Paulus & Barnabas cum multas nationes peragrassent, & innumeros ad fidem conuer-
tissent, constituerunt illis per singulas ciui-
tates presbiteros orantes & ieiunantes. Le-
1. Tim. 5. gemus in epistola Pauli ad Timotheum. Ma-
nus cito nemini imposueris, neque communi-
caueris peccatis alienis. Legimus Apostolus
Tit. 1. huius rei gratia Titum Cretæ reliquisse, ut
constitueret per singulas ciuitates presbite-
ros, qui essent sine crimine, non superbi, non
iracundi, non uinolenti, non percussores, non
turpis lucri cupidi, sed hospitales, benigni,
sobrii, continent, amplectentes eum qui se-
cundum doctrinam est, fidelem sermonem, po-
tentes exhortari in doctrina sana, & con-
tradicientes arguere. Cuiusmodi pastor fue-
rit Paulus, Reuerendi patres ac fratres de-
scripsi, non ut tantus Heros describi debuit,
sed ut illum meus Penicillus describere pos-
tuit. Habemus in illo boni pastoris exemplar
qui & sibi & gregi diligenter attendit, sibi
quidem dum uoluptates fugeret, adulatio-
nem, auaritiam & gloriam negligeret, exem-
plum sese omnibus proponeret, gregi autem
sana docendo, lupos abigendo, dignis manus
imponens

imponendo. Bonus quidem hic erat pastor,
et ut alios quoque bonos reddat, clamat. At-
tendite uobis et uniuerso gregi, in quo uos
spiritus sanctus. &c. Nunc (quæ erat totius
instituti mei pars secunda) nostri temporis
mores cum illo Pauli exemplo conferamus.
Quantum hac in parte, quam iustum prob-
dolor, patres ac fratres, ordinis nostri dede-
cus continetur? Paulus sibi attendens, cor-
pus castigauit et in seruitutem redegit, ne
cum alijs prædicaret, ipse reprobus efficere-
tur. Nostriis uero temporibus ubi ista corpo-
ris castigatio, ubi refrenatio carnis inueniri
potuit? In episcopis ne? (Ac debuit certè po-
tissimum in illis fuisse) in sacerdotibus? in
concionatoribus? At horum plerique in com-
messationibus et ebrietatibus, in cubilibus
et impudicijs ambulauerunt. Et cuiusmos-
di quæso, in commessationibus? cuiusmodi à
nato Christo ad nostram usque ætatem, ne
inter laicos quidem audire, nedum in clero
usitatae fuerunt. Receptis per orbem terras
rum ieiuniorum diebus, quos ab Ecclesiæ nas-
centis exordio in luctu, in uigilijs, in abstin-
entia, in orationibus uniuersus semper pos-
pulus Christianus egit, ipso etiamnum quas
dragesimali tempore, quod diligentissime

B. I.

hacten-

2^a Pars:

fructu:

hactenus obseruatum fuit, illi conuiuia saepe
us eodem die palam celebrare, uentrem sedu
lo saginare, non erubuerunt. Nec recepto ie
iuniorum diebus cibo contenti, tanquam Epi
curi de grege porci, & fruges consumere
nati, nouam commessationum ingressi sunt
uiam. Ac ut se uerè carnales esse probarent,
cum alijs piscibus, aut ne piscibus quidem, sed
holeribus duntaxat uescerentur, illi delicas
sissimas carnes ad saturitatem deuorabant.
Hæc est sacerdotalis professionis austeris
tas? hoc abstinentiæ in pastoribus exem
plum? hoc ne est cum Paulo corpus castigas
re, & in seruitutem redigere, an potius car
nis curam facere in concupiscentijs? Dicere
solent populum nescio quid sanctitatis in de
lectu ciborum posui se, atque hanc opinio
nem animis hominum eximendam. hac fors
tasse de causa suo exemplo docere uolue
runt, nihil ad sanctimoniam referre, carnis
bus ne an piscibus quis uesceretur. O dignā
scilicet dominici gregis pastoribus cautelā.
Qui docendo errorem populi, si quis in ea re
fuiisset, corrigere debuerunt, hijs bacchanalis
ter uiuendo populum Christianum in gentis
lem edendi licentiam, in magnum abstinen
tiæ contemptum pettraxerunt. Quid de
cubilis

eubilibus & impudicijs ipsorum dicame
sunt qui annos sexaginta & eo amplius nati,
post diuturnum coelibatum nuptiatores tan-
dem esse coeperunt, & indecentissimè lascias
uiendo deridendos sese uniuerso orbi propis
nauerunt. Bella hæc quidem corporis castis-
gatio, edere ac bibere, quantum, quoties, &
quicquid expetieris, adiungere tibi, libidine
stimulante, qua cum præter ordinis decus,
præter omnium sæculorum consuetudinem
iam concionator, iam sacerdos, iam episcopus
in coelibatu factus, lasciuiare incipias. Hoc est
frenæ carnis studium, ecclesiastico apud nos
ordini maximum dedecus inuexit. Qui ab om-
nibus, quoad liceret, mundi curis uacui, sa-
cerdotali ministerio incessanter insistere de-
buerunt, hij nuptiatores facti, de uillis com-
parandis, de possessionibus emendis, de cus-
mulandis opibus, toti cogitauerunt. Qui spi-
ritualibus filiis coelum replerent, posthabis-
to coelestium rerum studio, in puellula misce-
ro foetu impregnanda foedissimè uersabatur
Mihi istud in nostro ordine tā intempestiue
ingurgitandi & indecorè lasciuiendi studiū,
certissimum esse uidetur instantis extremi
iudicii argumentum. Nam cum seruator nos-
ter de secundo aduentu suo loqueretur, in-

Nuptiae;

B

14

ter cetera prædixit erunt homines comes
Matt. 24 dentes & bibentes, nubentes & nuptui dan
tes. Quid illa Pauli secunda in seipsum caus
tio, quæ adulationis, auaritiæ, & gloriæ des
pectum continet, quàm male o superi, hisce
temporibus obseruata fuit? Dum magno es
se in prætio uoluerunt episcopi & sacerdo
tes apud regni proceres, dum quoquomodo
se in illorum fauorem insinuant, dum plas
cere illis per omnia studeant & sacerdotalis
dignitatis grauitatem, & ecclesiasticæ disci
plinae seueritatem, & cleri libertatem amis
simus. Adulatio ora episcoporum et sacerdotum
obturauit, adulatio disciplinae uirgam pasto
rum manibus excussit, & quid non mali in
nos inuexit? Sed nunquid non & in occasio
ne auaritiæ fuerunt? hospitalitatem, quæ
magnam hactenus regni huius clero apud
omnes ordines laudem comparauit, hoc de
generationis tempore, sicut alia multa, ne
glectam conspeximus. pecunias quibus ino
pes refocillare, studiosos ad literas alere, uis
as publicas reficere, collegia & apta recipi
endis reficiendisque pauperibus hospitia
construere maiores nostri consueuerunt, il
li uel in quæ non oportuit, absumpserunt, uel
auarè sibi reposuerunt. Quod ad gloriæ stu
dium

Adulatio;

Auaritia;

dium attinet quis nescit, fuisse nuper qui
hoc sibi arrogarent, ut se sacras literas per
inde dicerent intelligere, atq; intellexit uls
lus antiquorum patrum? qui se Hieronymo,
Augustino, Ambrosio, Chrysostomo, Basilio,
doctissimis illis & sanctissimis heroibus con
ferre, ne dicam præferre auderent? fuerunt
qui qualicunque linguarum cognitione ima
buti, cristas adeo erigerent, ut quem ipsi in
sacris literis sensum sibi affinxissent, cum ue
lut spiritus sancti oraculum, pleno ore popu
lis promulgarent, nihil pensi habentes, quid
omnis præterea ætas, quid uniuersus christi
anus orbis sensisset, fuerunt qui nullius disci
pline liberalis, ne grammaticæ quidem ulla
ex parte gnari ex officinis manuarijs, hircū
adhuc olentes, in pulpitu[m] audacter conscen
derent, & contra omne quod sanctum ac pio
um est, canina impudentia delatrarent, qui
se ob id ipsum, quod strenuè debaccharētur,
pro doctis haberi uoluerunt, quam nulla sit
linguatior aliquantum muliercula quæ non
hoc doctrinæ genus, & probè calleat &
promptè, nullo nisi diabolo docente exerce
re possit: spiritum se habere qui hoc in ipsis
operetur, iactitare solent. Ac credo certè
spiritum ipsos habere, at quem spiritum? sus

B.3.

perbie

Spirit 9 p. 100 9.

Quasi
populus. huius
Sacerdos

utrum, utrum
nil in lei-
tas, in vitijs!

perbie, mendacii, & uana gloria, spiritum.
Quid illa tertia Pauli in seipsum cautela,
quem in nobis locum habet? Quale nosmet
ipsos gregi dominico exemplum præbemus?
Nullum esse potest in laicorum moribus uis-
tium, quo nos non coinquatur. Illi ne rerū
fluxatum studio toti sunt addicti? Nos simi-
liter terrenis cupiditatibus immergimur. Il-
li contentiones inter se, & in clerum inimic-
itias exercent? Nos itidem nobiscum &
cum illis odio certamus. Illi peierare, mentis-
ri, nihil non lucri causa dissimulare solēt? Nō
aliter & nos iusiurandum intrepidē uiola-
mus, quiduis fingere, quiduis prætere ob-
temporale commodum audemus. Illi a tea salu-
tationibus & huiusmodi uanis in rebus etas-
tem terunt? Nos in hac uanitate illos æqua-
mus. Et qua fronte illis dicere poterimus
(quod certē dicere debueramus) imitatores
nostri estote, cum in nobis non sit quod imi-
tarentur? sed de illis cautionibus quæ nostrā
in nosmet curam attingunt, hætenus sit dis-
ctum. Gregem uerò dominicum an non ad es-
andem etiam qua nosmetipsos rationē, id est
pessimē curauimus? omne hoc cautionis ges-
nus tres in partes superius diuisum est, in
doctrinam quæ prædicatur, in defensionem
gregis

gregis à luporum infestationibus, in imposi-
tione manuum. Doctrina reuerendi patres
ac fratres, quæ hisce aliquot annis hoc in res-
gno prædicata est, huiusmodi fuit, ut eius
nos magnoperè pudere ac poenitere debe-
at. Viderit quisque quomodo sese apud deū
excusare possit. Mihi non modo qui zizania
in agro dominico seminauerunt, sed et alij
multi accusandi uidentur. Nam si nostro offi-
cio functi fuissetus, lupi qua ingrederena-
tur, non tam facilè inuenissent. Incuria nos-
tra et audaciam illis et uiam ad ingredis-
endum faciliorem fecit. Illi uerò partim dor-
mientibus nobis, partim non strenuè repellen-
tibus ingressi quàm crudeliter. O deum im-
mortalem, quàm immaniter gregem dominī
laniauerunt? quàm innumeras animas in tars-
tara demerserunt? quot pernicioſa dogmata
in hoc regnum inuexerunt? Quod ante nos-
tram ætatem nulli unquam ausi sunt, ut om-
nia simul ecclesiastica dogmata conuellerēt,
id nos hisce temporibus factum uidimus. Ne-
que ceremonijs suis usus, neque fidei sua in-
tegritas, neque moribus sua puritas perman-
sit, noua sacramenta, noſos ritus, nouam fide-
m, nouos mores effinxerunt, sacras literas
non pro maiorū consensu, sed pro sui capis

eis somnio intelligendas putauerunt. Quam
 licentiam sibi ipsis concedentes, quot scrip-
 turae loca corruerunt? in quam horrenda
 precipitia & se & quotquot ipsos seques-
 rentur, deuoluerunt? Et quoniam aliter sibi
 auctoritatem nisi catholicos sacerdotes &
 episcopos calumniando ac falso criminando
 conciliare non potuerunt, innumera de cat-
 holicis sacerdotibus populo mendacia incul-
 cauerunt. Eos non Christo soli omne salus-
 tis nostrae meritum tribuisse dictitantes,
 sed uel aequasse Christo, uel certè tanquam
 per se ad nos redimendos, non satis potenti,
 bona opera, sanctos & nescio quæ coniunx-
 t^{us} Habuer^{is} isse, quo quid potest esse falsius? ^{us} Habuerūt
 rūt pij bo sanctos magna in ueneratione, sed ita ut
 na opera Christo seruatori, nihil quidquam derogas
 magno se rent. Affirmabant catholicos sacerdotes ma-
 p ut par trimonium non modò ut rem uilem & cons-
 est in præ temptibilem spreuisse, sed ut impuram quos
 tio. que condemnasse, cum tamen catholici ma-
 trimonium, & in numero sacramentorū sem-
 per ponerent (quod isti innouatores non fe-
 cerunt) & illius Paulini probè meminissent.
Hebr. 13. Honorabile connubium in omnibus & thos-
 rus immaculatus. Affirmabant catholis
 eos remissionem peccatorum suis absolutio-
 nibus

nibus & sacrificijs ita tribuisse ut se Christo
uel preferrent uel certe æquarent. cum cat
holici suam omnem authoritatem à Christo
tanquam autore in ipsos ut in Christi mi
nistros defluxisse, libentissimè fateantur. Af
firmabant eos confessionis onus tyrannicè
populo imposuisse cum eius usus & anti
quissimus fuerit in ecclesia, & homines ma
xime semper in officio contineret. Affirmas
bant illud Apostoli ad Collossen. in catholis
cis sacerdotibus & episcopis locum habere. Cap. 2.
Quid adhuc tanquam uiuentes mundo de
cernitis? Ne tetigeritis neque gustaueris
tis, neq; contrectaueritis, cum ecclesiastica
ieiunia nullum cibi genus ut immundum con
demnent, sed utilissimam duntaxat refrenan
de carnis disciplinam complectantur. Alia
sunt huius generis innumera, quibus catho
licos apud plebem infamabant, ut illorum
authoritatem eleuarent. Pauli sermo non e
rat in persuasibilibus humanæ sapientiæ uer
bis, at dicere (quod isti blasphematores dixe
runt) corpus Christi non esse in Eucharistia
propterea quòd corporei sensus reclamant,
quòd oculus panis & uini non humani corpo
ris, speciem illic uideat, quòd gustus panem
& uinum, quæ sumuntur, non carnem & sã
guinem

guinem esse iudicet, quòd idem corpus plus
tribus simul in locis per naturam esse nò pos
sit, quid est aliud quam in persuasibilibus hu
manæ sapientiæ uerbis, de magno fidei mys
terio pronunciare? Dum persuasibilibus hu
manæ sapientiæ uerbis innituntur, dum sexa
genarios senes calumnijs fictis de ponte des
ijcere conantur, dum è suo capite fingunt &
refingunt omnia. Christi religionem fere
pessundauerunt, innumeris erroribus hoc re
gnum repleuerunt, Eangelium quod tam fre
quenter habent in ore, operibus & ipso do
ctrinæ genere, hostiliter impugnauerunt.
Venio proximè ad defensionem gregis à lu
porum infestationibus quæ laudatissima cer
te in nonnullis & episcopali sacerdotali que
functione dignissima fuit. Qui pro Christi
ouibus, reuerendi patres, honorandi domini
ac fratres, opprobria, qui bonorum rapinas,
qui depriuationes, qui carceres, qui alia
multa indigna passi estis, uestra laus & mas
tor est, quàm ut à me digne tractari, & uber
rior, quàm ut hoc loco explicari possit. Ut
nam ijsdem, quibus uos uestigijs reliqui om
nes insistere studuissemus, ut inam ueniente
lupo uel non fugissemus, uel non tacuisse
mus. Nimum hac in parte in officio nostro
claudis

elaudicauimus, nimio timore trepidauimus,
qui nullo timore terreri debuimus, leuissima
quæq; aduersa aura nos mirum in modum per-
terrefecit. Sed & in impositione manuum
multipliciter nostra memoria peccatum fuisse
constat. Nam & dum sacris ordinibus
sua debita forma permansit, multi indocti,
multi leues, multi adoleſcētuli admissi sunt;
& ex quo adulterina illa ordinandi subintro-
ducta est forma, sutores, tinctores, textores,
fullones, tonsores, pharmacopola, mendici,
mimi, balatrones, hoc genus omne, stiuæ, quæ
ministerio uerbi aptiores. ad prædicandum
& ad ministrandum accesserunt. Non quàm
doctus quis, non quàm honestæ uitæ, non
quàm grauis esset, ab istis innouatoribus
æstimatum est, sed num in catholicos, num
in sacra omnia strennue debacchari pos-
tuisſet. Hoc pro doctrina, hoc pro morum
honestate, hoc pro grauitate sufficiebat. ut
erat quisque debacchator mendaciſſimus, ita
facillime ad hos gradus aspirabat. Sed nolo
diutius hanc malorum nostrorum sentinam
mouere, ne tetro ipsius odore nimium uos
suffundam. Reliqua quæ & multa & hor-
renda sunt, uobis tacite cogitanda, & in si-
nu deploranda relinquam. Videtis quàm
male

*Ferobeamus
preeat:*

3. *Am.*
male iam nuper nostrates mercenarij uerius
quàm pastores Paulo obedierint dicenti. At
tendite uobis. &c. Duabus instituti mei par
tibus absolutis, in quibus & quàm bonus pas
stor fuerit Paulus, & quàm mali pastores
posterioribus hisce annis extiterint, ostēdi,
restat ea pars quam tertio & ultimo loco
tractandā proposui, in qua uidendū est, quid
sit faciundū, ut & nobis & gregi diligenter
attendamus. Atq; hic reuerendi patres ac
fratres consultissimum mihi esse uidetur, ut
quas olim bene sancitas fuisse leges ecclesi
asticas cognoscimus, eas reuocandas cures
mus. Non est opus magno labore aut studio
uestro ad nouos canones excogitandos. Vis
geant quæ sunt à maioribus salubriter insti
tuta, uigeant quæ ante hanc rerum innouas
tionem uiguerunt, quæ olim obseruata, pos
pulum in officio continuerunt, nuper uerò
neglecta, fenestram ad hæresim, ad scisma, ad
omnem licentiam aperuerunt, uigeant ins
quam hæc, & nos uelimus nolimus, tum nos
bis ipsis, tum gregi diligenter intendemus.
Cum uolo canones antiquos ualere, non id
tantum intelligo, ut communi consensu rati
habeantur, sed ut in moribus etiam nostris,
in omni uita, re, atq; opere exerceantur.

Quorū

Quorsum enim attinebit bonas leges in ecclesia constitutas habere, nisi secundum eas, etiam bene uiuatur? Nec ullum profecto fuit unquam tempus, in quo episcopi & sacerdotes, cautius ac diligentius uitam instituerere debuerunt. Nunquam tam late per hoc regnum hæresis peruagata est. Nunquam tam prona fuerunt ad errores hominum ingenia, nunquam ad libertatē carnis tam procliuia, nunquam ordinis & seuerioris discipline tam impatientia. Quod nisi uestro exemplo illis præluxeritis, nisi studiose docendo, admonendo, exhortando ad ea, quæ recta sunt, eos animaueritis, nisi sacerdotaliter uiuendo illos ad uestri imitationē prouocaueritis, non uideo quæ resipiscentiæ spes reliqua esse possit in futurum. Atq; hoc patres & fratres eo diligentius facere debetis, quod uos spiritus sanctus gregi suo præposuit pastores. Non est triuialis hæc uestra functio, non ab homine uobis commissa. A Deo optimo maximo ad hoc munus uocati estis, & ideo uocati, non ut otiosi sterteretis, non ut uoluptatibus indulgeretis, sed ecclesiam regeretis. Regiminis hoc est officium, uigilantiæ laboris, industriæ, & instructionis officium, non ignauiæ, non uoluptatis. Ecclesia

eclesia dei quam acquisiuit sanguine suo, quā
inestimabili pretio de manibus inimici rede
unt, ecclesia quæ grauissimis iam dudū tēpe
statibus iactata bonorū gubernatorū præsē
ti cōsilio & auxilio cūprimis indiget. Reedi
ficandū est uobis tabernaculā dei, resuscitan
da ciuitas Dauid, quæ cecidit, replēda aper
tura murorū eius, restauranda quæ corruēs
rūt. Venerūt enim gētes in hereditatē dei,
polluerunt templū sanctum eius, posuerunt
Hierusalem in pomorum, imō & in equorū
custodiā. Vincam quam dominus transtulit
de Ægypto, uindemiarent omnes qui præter
grediuntur uia. Exterminauit eam aper de
sylua, & singularis ferus depastus est eam.
Sola sedet ciuitas plena populo. facta est qua
si uidua domina gentiū. princeps prouinciarū
facta est sub tributo. Plorans plor. uic
in nocte, & lachrymæ eius in maxillis eius.
Non erat qui consolaretur eā, ex omnibus
charis eius. Omnes amici eius spreuerunt eā
et facti sunt ei inimici. Oēs persequutores
eius apprehenderunt eam inter angustias.
Viæ Sion luxerūt, eo quòd nō essent qui uer
nissent ad solemnitatē. Oēs portæ eius des
structæ sunt, sacerdotes eius gemuerunt, uir
gines eius squalidæ, & ipsa oppressa amaris
tudine, facti sūt hostes eius in capite, inimici

eius locupletati sunt, quia dominus loquutus
est sup̄ eā propter multitudinē iniquitatū ei
ius. Hāc uos ecclesiā honorādi domini, reue
uerēdi patres ac frēs sic miserē afflictā
cōsolari, sic quassatā reficere, sic uulneratā
sanare, sic squalentē ornare debetis. Quam
obrē in uisceribus domini nostri Iesu Christi,
perq; sacerdotalē hāc uestrā functionē, p̄ si
quis est (ut certe est) in gregē Christi amor,
p̄ si quæ cura restaurāda religionis, uos ob
testor, ut quēadmodū Paulus sibi attendens,
corpus castigauit, adulationē, auaritiā, &
gloriā cōtēpsit, exemplū sese fidelibus pro
posuit, sic uos carnē refrenetis, adulationē,
auaritiā & gloriæ studiū fugiatis, uosipsos
ad imitationē uniuerso regni huius populo
proponatis, quēadmodū itē Paulus gregi at
tendēs sanā doctrinā prædicauit, lupos dili
gentissime ab ouili abegit, nō nisi dignis ma
nus imposuit, sic uos et quæ sunt recta, inces
santer prædicare, & lupos iā ingressos, quis
q; deinceps ingrediētur abigere, & dignis
manus imponere uelitis, ita fiet ut utrāq; cu
rā & eā quæ uosipsos & eā quæ gregē at
tingit prote præstaturi sitis, ita fiet ut Paul
lo obsequamini dicēti. Attēdite uobis et uniu
erso &c. ita deniq; fiet, ut uestrū unusquis
q; in illo

illo die auditurus sit à domino . Euge serue
bone & fidelis, quia supra pauca fuisti i fides
lis, supra multa te constituam, intra in gau
dium domini tui, cuius gaudiij participes
nos faciat sancta & indiuidua tris
nitas, Pater, filius, & spiritus
sanctus, cui est omnis hos
nor & gloria in seculis
la seculorum.
Amen.

ORATIO GVLIEL

mi Pij Decani Ciceſtrenſis.

Epta est proximis his
ce diebus ex hoc ipso
consensu præsidentis
bus uobis patres ho
noratissimi (quod fe
lix faustumq; sit) con
sultatio de republica
christiana instauranda, quæ ut olim sanctissi
mis communita disciplinis felicissimum om
nium rerum statum attulit: ita eadem iam nō
modo collapsa, sed uelut per gradus quos
dam ab ipsis quasi concussa fundamentis, nul
lam fere respirandi spem exhibet, aut si quā
exhibeat, ea est fluxa, tenuis & perpusilla.
Neq; enim satis esse arbitror, ueterem illam
& orthodoxam ecclesiæ doctrinam, anti
quissimorum canonum & doctissimorum pa
trum testimonijs confirmatam asserere in lu
cem: nisi in id quoq; neruos omnes intenderi
tis patres grauiſſimi, ut antiqua, & iam cor
rupta ecclesiæ disciplina suam efficaciam &
robur in omnibus consequatur. Fieri enim
nunquam potest, ut ecclesiæ suus honos &
decus integrum consistat: si aut per ambis

C. 1

tionem

tionem (quod iam prioribus annis factitatum
est) in exhausta quorundam cupiditati turpi
ter inserviamus adulterantes uerbum Dei,
aut si zizania & hereseos pestem superse
minantibus quibusdam, supini & otiosi uir
tutis satellites in utranq; aurem dormiamus
aut postremo si quod diu multi fecerunt car
nis curam fecerimus in concupiscentijs, idq;
impune. In tanta rerum omnium difficultas
te, intelligit prudentia uestra, patres uigilan
tissimi, ab ipsis edocti tum Apostolis, tum an
tiquissima ecclesiae consuetudine nullam esse
se rationem ad haec omnia praestanda magis
efficacem, & magis opportunam, nihil magis
expeditum aut certius, quam sit conciliorum
& synodorum authoritas. In quibus nihil
magis uitandum iudicauistis patres, quam
confusam uerborum turbam & strepitum in
anem, in quo etsi aliquoties multa dici posse
sunt, quae ad rem ipsam egregie pertinent,
in tanta praesertim doctissimorum uirorum
corona, tamen quia nihil consultationes per
inde promouet, ac certus rerum dicendarum
tenor & perspicua series, uisum uobis est,
& quidem optima ratione, ut unus aliquis
publico omnium nostrum suffragio com
mendatus, id oneris, ueluti moderas

tor quispiam suscipiat, qui intempestiva si
quæ occurrerent, reijciat, imperfecta absol-
uat, & ad rem minus pertinentia rescindat.
In ferendis autem suffragijs nostris, etiam si
desse non poterant, & eruditione & mori-
probitate uiri cū primis spectabiles, quæ ex-
re periculum imminebat, ne quorundam stu-
dia distraberentur in partes, dum alius ali-
merito admiratur & suspicit, nullo tamen
aut ambiente aut postulante, ueluti cor-
de uno & anima una in unum hunc uirum in-
signissimum conspirauimus omnes, hunc
præfecimus unum, qui ueluti uerbi dux sin-
gula apud uos nominibus nostris exequatur,
quæ aut locus aut tempus exigunt.

Commendauit nobis hunc uirum, pa-
tres præstantissimi, recondita sacrarum lites-
rarum cognitio. Commendauit singularis
& eximia rerum experientia, prudentia &
sapientia. Commendauit etiam pia & mitis
suauiloquentia & elocutio.

Quæ ut præclara sunt Dei Optimi
maximi beneficia, ita eadem huic minime
profuturam, ingenue cum Paulo assererem,
nisi hijs accessissent etiam eximia charitas,
summa profitende ueritatis constantia,
& ad ipsa usque uincula, & carceres,

Simile;

in ueritatis testificationem inuicta & incon-
cussa perseverantia. In qua quum multi fœs
de cesserint, unus hic è paucis perstitit in-
teger & purus, utpote quem neq; gloria, aut
rerum illarum quas uulgus admiratur præ-
da protraxit in nassam ut alios permultos,
neq; terriculamenta aut minæ, quæ pusillas
rimas nimium perterrefaciunt, titubantem
quod dicitur deturbauit è uestigio, imò ut
palma potius (authore Plinio) aduersus in-
cumbentia onera quodammodo uires collis-
git: ita hic grauißima multorum inuidia su-
pra modum exagitatus, adeo non succubuit,
quod est desperantium ut quo magis impete-
rent, eo magis contemnerent. Mitto alias na-
turæ & studiij dotes, ne in adulationis suspis-
sionem spectare uideatur oratio. Id à uobis
contendo dignißimi patres, ut quem coniuns-
ctis animis (quod sancti spiritus symbolum
est certissimum) huic rei præfecimus,
hunc uos uestris calculis uelitis ap-
probare.

ORATIO IOANNIS.

VVymfleii Archidiaconi Londoni-
niensis.

Reuerendi patres, ac
domini mei obseruans-
sissimi, superiori sessio-
ne uestra, per reueren-
dum patrem domi-
num Londoniensem epi-
scopum, consensu et
approbatione uestra, ex more & consuetus-
dine ueteri, iniunctum nobis fuit ac mandas-
tum, ut conuenientes in unum de referendas-
rio, (quem proloquutorem uulgo uocant) es-
ligendo, & uobis praesentando, qui nostras
uices suppleret, imo qui nostram mentem ac
uoluntatem ad uestras paternitates referret
tractaremus & concluderemus. Et quoniam
morem iussionibus uestris (ut par erat) gese-
simus, ac quae iussistis perfecimus: uisum est
coetui nostro uniuerso ut quae a nobis gesta
conclusa; sunt, ea, me referente, quem licet
im meritum, ac longè isto officio inidoneum,
ad hoc elegerunt, in praesentiarum declar-
rentur & exponantur. Vt itaq; paternitates
uestrae reuerendae, quid hic gestum, factum con-
clusumq;

C. 3.

Simile.

Elusumq; sit apertius ac manifestius intelli-
gatis paucis, sic habetote. In cætu nostro re-
uerendi patres, fuerunt multi (gratia sit su-
superis) præstantissimis ingenijs, summa dos-
trina, admirabili eloquentia, experientia,
ac dexteritate singulari, deniq; nulla nõ uir-
tute excellentes: Quorum copia initio diffi-
cultatem nonnullam nobis fecit, circa referē-
darij nostri electionē. Nam id reuera nobis
accidebat patres, quod amenum pratum om-
nimodis floribus adornatū, ingredienti, ac cor-
ronulā ex ipsis floribus cōpingere uolenti ac-
cidit. Vt enim is, dum oculos huc illucq; de-
flectit, & singulorum pulchritudinem & de-
corem considerat, uariē afficitur, ac nunc
istum, nunc illum, pro concinnando corollo
in animum inducit, nõ nisi post longā secum
deliberationem statuere potest, quid sibi tan-
dem faciendum statuendumq; sit quā com-
modissimē, sic nos dū in cætu nostro, huius
ingenium, illius literas, singulorū deniq; uir-
tutes, expendimus, dū omnes admiramur, &
cupimus omnes, uix tandem nos nostro nego-
cio explicamus. Et quid mirum inquam, quan-
do tantus eorum qui eligi possunt sit nus-
merus, ut nisi unus eligendus esset, omnes
profecto dignissimi sint, qui eligi debuissent
Cetes

Ceterum quando unum tantum oportet eligi (sic enim iussistis patres, & sic negocijs nostris maxime expedire uidetur) unum elegimus quem certo scimus uos uestris suffragijs ualde probaturos. Nam mirè & insigniter est prudens, multæ solertiæ & dexteritatis, eruditionis ac eloquentiæ dotibus commendatissimus, choro deniq; uirtutum omnium sic clarus, ut quem huic præferamus certe non habemus, quanquam in nostro cœtu ut diximus, uiri sunt multi, hiq; longe doctissimi & ornatissimi. Huic VVestono nomen est, cuius fama per totam Britanniam longe est celeberrima. Hunc reuerendi & honorandi patres uobis uestra auctoritate & iudicio approbandum præsentamus, supplicantes, ut quos ad hæc tractanda concludendaq; auctoritate uestra induxistis eos eorumq; referendarium uestris fauoribus prosequi dignemini.

MAGISTRI HUGO

nis VVestoni, Decani VVestmonasterij,
oratio coram patribus et clero
habita.

Demosthenes :

Vm Demosthenes tot
tius Gracie lumen,
ante Philippum Mac
cedoniae regem uers
ba facturum obmutus
erit, cum Theophras
tus Philosophorum

Theophrastus :

Cicero :

doctissimus, & oratorum eloquentissimus
multum animo consternatus inter dicendum
sepius obtrivisse feratur, cum ipse denique
Marcus. T. Cicero latinae facundiae parens,
& timorem quendam naturalem insitum ha
bens, meticolose orationum principia solitus
sit exordiri: mirum fortasse uobis uidebitur
ornatissimi praesules, doctissimiq; uiri, qua
effreni audacia (ne dicam audaci temeritate)
ego qui neq; usu multum, neq; doctrina satis
& ingenio parum ualeo, in hunc celeberris
simum coetum dicturus prodire ausim, ubi an
te oculos quocumq; inciderint clarissima hu
ius regni lumina undiq; obuersantur. Sed ne
que uestrae excellentiae (quam uehementer
admiror)

admiror) ignoratio, neque inanis de me tenuitate (cuius sum mihi probè nescius) persuasio, sed difficile istud proloquendi munus ab isto uenerandissimorum hominum cœtu mihi delegatum huc me pertraxit ad egitq;. Mediocritatis meæ mihi probè conscius facile intelligo, quàm longe sim impar grauissimis & maximis negotijs obeundis, quorum prouinciam mihi beneuolus horum uenerandorum hominum consensus imposuit, eorum etiã amicis de me errorem satis agnosco, qui ex tam conferta doctiss. hominum corona ex tam uenerando grauiss. hominum cœtu, me nullius pene eruditionis hominem præterea impeditioris linguæ totius huius confessus, imò fere totius nostræ Ecclesiæ linguam & os præfecerat. non possum tamen quin de tanta & tam præsentis illorum in me beneuolentia & gratias agam maximas, & uestre authoritati sanctissimæ paream. Eidem igitur uestre beneuolentiæ quæ hanc mihi prouinciam imposuit, confisus, breuiter ab eo, quod in ipsa re mihi uidetur esse præcipuum, orationis meæ exordium sumam. Conuenistis patres, consulturi de religione, id est, re omnium tum maximam sanctissima: cōuenistis uisuri triste spectaculum

Et aculum, lugubrem matris uestrae ecclesiae
uultu, conuenistis (inquam) ut matrem uest-
ram ecclesiam Christi misere laceram ac quasi
satam resarciatis, haereticorum telis iure oppu-
gnatam, labefactam, ac pene solo equata
erigatis, fidem penes explosam reducat, reli-
gionem excisam redintegretis. Ceterum quid
nobis minus conuenit, quam a me moneri, et
ad sinceram religionis instaurationem excita-
ri, qui tanta animorum alacritate in hoc in-
cumbitis, ut me praecedatis, ut me a tergo re-
linquatis, hortantem, quantum et uos patres ab
illustrissima nostra regina praecurrente uos
ipsums esse superatos uidetis. O inauditam et
admirandam dei bonitatem, nunquid enim un-
quam accidit admirabilius, in tanta omnium
aerumnarum colluie, in tanto afflictionum ex-
amine, in tanta ecclesiae ruina, in tanto fidei
naufragio, religionis rebus fere conclamatis
uirgini ecclesiae, uirginem reginam ceu pre-
sens aliquod numen a deo opt. max. nobis dar-
ri, quasi coelitus demissum, cuius ductu et au-
spicijs, cuncta haec tam misera, tam calamito-
sa et nefanda reprimuntur, dissipantur, abi-
guntur? Cuius Encomiastem agere mecum non
institui: partim quod temporis penuria (qua
premor) haud finit, partim uero, quoniam ue-

rcor

reor, ne laudibus (quas augere debeo) nonnihil angustijs orationis meae, existimetur esse detractū. Quid enim multiplicem illius doctrinā, quae in hominibus rara est, cōmemorabo? Quid illius religionem sacrā (quod aiūt) & rectā exequar, quid illius animū plane masculū & infractissimū? An non uidistis constantissimā inter difficillima, in magnis erectā, diligentissimam in minimis? Quodnam obsecro felicius praesagiū, aut omen ecclesiae ad nativum suae puritatis splendorem instaurandae praefigurari potuit, quā quod reginae nostrae nescio quo fato, certē non data opera, eodem die regio diademate insigniri contigerit, qui ecclesiarum dedicationi solemnis esse solet, & instaurandae, atq; expurgandae templi religioni tam enixe incumbit, quasi huic uni uel nata uel donata sit, huic tā sedulo se consecrat, ut pijsimīs omnibus imperatoribus aut aequari aut anteferri meritisimē possit. Theodosius ille sanctissimus imperator, nihil prius aut antiquius duxit ad retundendos haereticorum impetus, quā ad antiquos ecclesiae doctores, qui ante diuisionē floruisent, cōfugere. ita & nostra regina in hijsce suis purgandae uinae domini quasi praeludijs faciendum censet ac praecipit.

Theos

Theodosius;

Constantin;

Joachim;

Theodosius imperator intente orare solitus est, ut sibi cooperaret Deus, ad ueritatis electionem inter tot opinionum dissidia, & omnes sciunt nisi reginam ignorantes, quam ardeat diurnis, nocturnisq; precibus deū opt. max. sollicitat, ut omnes maxime tamen nos Angli (quorum gubernacula suscepit) catholice fidei ueritatē agnoscamus, agnitam excolamus amplexemurq;. Quid Constantinum illum constantissimum religionis assertorem dicam? qui tanta pietate liberalitateq; fuisse perhibetur, ut episcopis ex cunctis terrarum partibus, Niceam accitis uictum commeatūq; præstiterit, tantaq; inorum mā sūetudine ac reuerentia in ecclesiæ præpositos, ut non in throno aureo gemisq; ornato, sed minore sede, quā alijs, posita in medio eorum ad episcoporum pedes confederit. At quis tam cæcus, qui non clarè perspiciat nostram reginam hysce dei donis perinde illustrari ac cælum suis stellis. uosq; patres uniuersumq; clerū aut pari aut maiori reuerētia prosequi? Quod si Iouinianus laudibus celebrandus sit à posteris, quod ab Athanasio hæreticorū propugnatore petierit, ut ei rescriberet perfectam diuinorū dogmatum disciplinam, quanto magis æternam nominis gloriam

gloriam cōsequetur nostra regina, quæ mul-
tos Athanasios ex uniuerſis ſui regni finibus
coegit, coactos monet, hortatur, imperat, ut
cum dicendo, tum ſcribendo catholicam fidẽ
miſeris modis diſcerptam reſarcirent, reſar-
citam tuerentur ac fouerent? Iouinianus ut
imperij ſui terras ingreſſus eſt, primũ ſcrip-
ſit legem, ut catholici epiſcopi extorres &
exules de exilio redirent, et eccleſias eis red-
dendas eſſe profeſſus eſt, qui fidem inuiolas-
biliter ſeruaffent: Ita & ſacra-tiſſima regina
uos celeberrimos Angliæ proceres ueſtris ſe-
dibus exturbatos ex teterrimis carceris
ſqualoribus eduxit, & ingenti cum populi
applauſu proprijs reſtituit eccleſijs. feliciffi-
ma Anglia quæ talem habet reginam. Beatiſſi-
ma Anglia, quæ tales habet epiſcopos. Beatiſ-
ſimi & uos præſides, quibus donatum eſt
non ſolum in illum credere, ſed pro nomine
eius pati. Audite uenerandi epiſcopi, ſanctũ
epiſcopũ Chryſoſtomum, audite incarcerati
incaſceratũ. Magna dignitas (inquit Chry-
ſoſtomus) & multa, regno & conſulatu uſ-
uiuerſisq; maior pro Chriſto ligari. Nam ni-
hil ita ſplendidum, ut uinctum eſſe propter
Chriſtum. Vinctum eſſe propter Chriſtum
illuſtrius eſt, quàm ſiue Apoſtolum, ſiue do-
ctorem

2
Iouinianus

Chryſoſt.

ctorem, siue Euangelistam esse. Si quis Chris-
stū diligit, hic utiq; prius habebat, (optione
data, uincula ferre propter Christū quā
coelos inhabitare. Ligari pro Christo illu-
strius est, quā sedere ad dexteram ipsius,
honestius est quā sedere super duodecim
thronos. Quod si quis mihi uel uniuersū celi,
uel huius cathenae copiam & optionem largi-
tus esset, cathenam hanc ego planē elegissē.
Deinde si aut mihi cū angelis standū fuisset
sursum, aut cum Paulo uincto, carcerē utiq;
præoptassem. Adhæc si quis me aut in nume-
rum & ordinem collocasset coelestium potē-
tiarum, earum etiam quæ prope sunt thro-
num dei, aut talem ligatum fecisset, talis utis
que ligatus esse uoluissē. Non ita beatum
dico Paulum, quod in paradysum raptus, atq;
quod in carcerem est coniectus, non ita beas-
tum æstimo, quod uerba audiuit ineffabilia,
quod uincula sustinuerit, non ob id adeo be-
atum prædico, quod in tertium cœlum raptus
est, atq; propter uincula. Et in scripturis
me non tantum delectat miracula patrans,
quantum malè affectus, flagellatus ac misē-
rabiliter tractus. Beati uos ob carcerem, ob
cathenas, ob iniecta uincula, beati inquam et
ter beati, imò sæpius. Totū orbē uobis concis-
liastis

liastis. Etiam longè absentes, amicos uobis
fecistis. Vbiq; terrarū & marium canuntur
uestra præclara facinora, fortitudo, constās
sentētia, animusq; minimè sterilis. Nihil nō
tribunal quod alijs uidetur graue, uos deter
ruit, nō carnifex, nō tormentorū coaceruatio
nes, non minæ, quæ innumeras mortes nuncia
bant, non iudex qui ignem ab ore flabat: non
aduersarij qui fredebant dentibus, & innu
meris alijs insultandi modis gestiebant, non
tantæ calumniæ, non impudentissimæ accu
sationes, non mors ante oculos quotidie pro
posita, sed hæc omnia uobis uberem potius ac
sufficientem consolationis materiam præstis
tere. Et idcirco clari quidem uos, & celes
brant & prædicāt. Vos omnes amici nō solū
sed & inimici ipsi, qui hæc effecerunt. Tant
ta res est uirtus, ut illā impugnantes admis
rentur. Tanta res est malitia, ut etiam qui
eam operantur, condemnent. Nondum decas
pitati estis cum Iohanne Baptista, sed longè
acerbiora tulistis. Non enim idem est, breui
temporis momento caput amittere, & lon
go tempore cum talibus luctari doloribus,
terroribus, minis, uinculis, abductionibus,
bonorum rapinis, carnificum manibus, syco
phantarum impudentissimis linguis, conuitijs
salibus

salibus & dicacitatibus. Gaudete igitur, exultate, uiriles estote, corroboremur, cogitate quot uestro exemplo ad certamina armastis, quot fluctuabundos confirmastis, quantos spiritus resuscitastis. Nam afflictionibus uestris multum profuistis, non solum presentibus, sed & absentibus, nec ijs qui uiderunt, sed & ijs qui audiunt. Angliæ ecclesiam quā uestris carceribus tam splendide illustrastis, quam uestris (inquam) carceribus Christo nō tam seruastis, quam comparastis, pergite reedificare, muros Hierusalem iam ab hæreticis dissipatos extruite, maceriarum ruinas implete, iuncturas à scismaticis concussas et disruptas in unitatis ecclesiæ compagine cōiungite. Stertant, obganniant, debacchentur hæretici, recto uos pede incedite in magnam domini ciuitatem Hierusalem, domum Dei, unitatem inquam ecclesiæ. Vbi altare unum, unum sacerdotium, unus Christus, extra hanc unitatem quisquis est, alienus est, prophanus est, hostis est, à qua unitate desistere à Christo exorbitari est, à qua unitate desiscere, errorum omnium seges est, à qua unitate desiscere, fundi nostri calamitas unica fuit. Sit uobis patribus exemplo Dionysius Corinthiorū episcopus maxime celebris, qui

Dionysius :

cuius illud est dictū, Oportuerat quidem etiam
pati omnia pro eo, ne scinderetur ecclesia dei, et
erat non inferior gloria sustinere martyriū, ne
scindatur ecclesia, quā est illa ne idolis immole-
tur. Imo secundū meā sententiā, maius puto hoc
esse martyriū. Ibi nāq; unusquisq; pro sua tan-
tū anima, in hoc uerò pro omni ecclesia marty-
riū sustinet. Sit uobis exemplo magnus ille Cap-
padox Basilius, de quo ita scribit Nazianzenus
quòd cum strenuè Cæsaris præfectū alloqueretur,
et acriter perstringeret, atq; eo nomine à
præfecto procax: et superciliosus sit habitus,
notatusq; in hanc sententiam prorupit fortasse
antea in episcopū nō incidisti. Omnino enim pro
religione certantes, hoc agimus modo, in alijs
modesti sumus, et omnibus hominibus humi-
liores, ita enim mandata iubent, nec solū con-
tra cæsaris potentiā, sed nec contra uiles homi-
nes supercilia attollimus: Vbi uerò dei pericli-
tatur negociū cunctis alijs contēptis ad deū solū
respicimus. Vos igitur inimicorū hominum lin-
guas, calūnias irrogatas, cōtumelias, probra, re-
moras nihil faciatis. Animos uestros nō terrefa-
ciāt, quin despectui potius ac cōtēptui habeatis
Nā si ita se res habet (ut Cypriani uerbis utar)
quod miq̃uissimorū hominū timeatur audacia, ut
quod mali iure et equitate nō possunt, temeris

Basilius:

Cyprianus:

D. I.

tate

tate atq; desperatione perficiant. actū est de episcopatus uigore, & de ecclesie gubernatione actum est de sublimi, & diuina potestate. Nec Christiani ultra esse, aut durare possumus, si ad hoc uentū est, ut perditorū minas atq; insidias perimescamus. Nec nobis ignominia est, pati à fratribus quod passus est Christus, nec illis gloria est facere, quod fecit Iudas. Iā uerò ut ad finē properemus, unū à uobis (reuerendi patres) huius uenerādi cœtus nomine, cuius me cōmuni suffragio linguā & os præsecistis, nō tam petere, quā impetrare cōiundo, obsecroq; nimirū ut pristina illa dignitas et authoritas cleri Angliæ iā quasi postliminio: huic celeberrimo cœtui doctissimorūq; hominum cōuentui uindiciantur ac restituantur. Si enim uerius sit, quā ut possit negari, & manifestius, quā ut dissimulari debeat, quòd in ueteri lege deus opt. max. leuitas & sacerdotes sue legis ac controuersiarū, quæ inde nascerentur interpretes cōstituerit Si in nouo testamento Christus omnia, quæ cūq; scriba & Pharisei super cathedrā Moysis sedentes dixerint, seruare ac facere turbis præceperit: si nō solū de Apostolis, sed & de eorū successoribus dictū cōstituerit, Qui uos audit, me audit, et qui uos spernit, me spernit. Si spiritus sanctus posuerit episcopos, ut regerent ecclesiā. Si Paulus

Celsi fulmo,
 ritas, et dignitas;

lus

lus Apostolus Iesu Christi, huius rei Titum in
Creta reliquerit, ut quae deessent corrigeret, si
membra sic in suo corpore, quod est ecclesia, di-
gessit Christus: ut suum cuique locum, suum cuique
munus attribuerit, alios apostolos, alios prophe-
tas, alios doctores constituendo, si à maioribus de-
nique nostris et prudenter in initio institutum, et
totius orbis consensu, deinde confirmatum fuerit, ut
de religione, non unice, potissimum tamen ad eos
qui ministri Christi, et dispensatores mysterio-
rum dei à Paulo Apostolo dictitantur, pertractan-
da et definienda referretur, nunquam satis de-
mirari possim, quo consilio id iuris et potestatis,
nobis ademptum fuerit, quod omnibus maioribus
semper fuerit concessum? Quorsum quæso ex ul-
timis totius regni oris euocantur Decani, Archi-
diaconi, theologi gravissimi legum peritissimi. qui
sensus habent in scripturis exercitatos, qui-
que in lege domini meditati sunt omnibus diebus vi-
tæ suæ: si illorum suffragia in sua (quod aiunt) ar-
ena nihil omnino ponderis sint habitura? Quid
hic oleum et operam perdimus? Quid aliud quam
larvæ habitum sumus? Sine nostro enim consilio ne-
dum consensu facta, transacta sunt omnia. At quæ
piè et feliciter rerum exitus tandem docebit.
Quid quod libro blasphemiarum conspersissimo, er-
roribus refertissimo, qui nomine religionis reli-

*Liber, qⁱ d^r
Prævalens:*

Chrysost.

Hilarius:

gionem tollit, sacramenta diminuens, uniuersū
orbē cōdemnat, quem præcatoriū nuncuparunt
uniuersis obtrudendo nunquā accesserit noster
calculus, quā de re quantopere nobis gratulan-
dū esse arbitror haud facile dixero. Quæ accu-
ratiūseuoluenti in mentē mihi uenit Chrysostos-
mi querela, si quando uera, dubio procul nostra
tempestate longē uerissima. Quid tantū tandē
peccauit ecclesia dei, quā tanta res ipsius ec-
clesiæ dominū excitauit iduxitq; ut illā tāto cū
eius dedecore tā ignominiosiss. tā laruatis histri-
onibus, ganeonibus, sedis episcopis regendā tra-
deret. Adhibenda ergo (ut inquit Hilarius)
omnis cura, ne hæretici sint peritiores in desper-
ratione uitæ quam nos in spe uitæ, ne illi plus sol-
licitudinis ad falsa impendant, quā nos ad uer-
ra. Atq; hoc nobis grauior incumbit cura, quod
non apud homines solū, sed ipsum adeo tremens
dū dei opt. max. tribunal, cuius cognitionem ni-
hil latere, cuius iusticiā nihil effugere potest, cū
in rebus omnibus, tum uel maximē in religione
peculiari domini negocio, rectē aut secus a no-
bis dictorū factorūq; rationem cōstare oportet.
Industriam porro meam tam maximā adhibitus-
rū ne polliceor, quā uos maximam in me bene-
uolentiā exhibuistis. Adhibebo inquam quantā
maximā possum, ut uestre de me expectationi
satisfas

Satisfaciam. Quod si per omnia nō fuero cōse-
quutus, non tam uos mihi qui quantum possum
sum præstaturus imbecillitatē quā uobismet
ipsis amicissimum de me errorem uestrum con-
donabitis. Mihi deesse potero, uobis & huic
uenerabili confessori non sum
defuturus unquam. Dixi.

RESPONSVM ET EX hortatio reuerendi patris domini Edmundi Londinensis episcopi.

Vm tacitus apud me consi-
dero, uestram, charissis
mi fratres & amici, in
procedendo diligentiam
solertiam, & dexteritas
tem, non possum nō ualde
de laudare ingenia ue-
stra, summamq; uestram probitatem, nō possum
nō probare ualde actiones omnes uestras. Quid
enim (quæso uos per deum immortalem) hic in
uobis quouis modo desiderari potest, quod non
multo antea sit excogitatū & prouisum prudē-
ter, & piē, quod non rimatum ac excussū dili-
genter & scāulo, quod nō elaboratū, & perfec-
tū ingeniosē & celeriter? Vos enim pro ea,

D.3.

qua

qua præditi estis prudentia et solertia, nō (quod
multi solent) neglectim & sparsim, sed concor-
dibus animis, simul & serio, in unum cōuenistis.
Qui certè gradus nonnullus est ad optimas acti-
ones feliciter prouehendas. Vos non studijs par-
rium, aut priuatis animorum affectibus, indulsis-
tis, id quod publicas actiones plurimum remou-
rari solet, sed honestis rationibus adducti, quod
iustum, quod rectum, quod pium, quod bonum,
ac bonum quidem ipsum publicum ob oculos uest-
ros habuistis. Vos non quid uoluptati aut am-
bitioni placere, sed quid reipublicæ christianæ
prodesse possit, prudenter & scdulo, ubiq; ut
apparet, animaductistis & cauistis. Itaque
cum uestris suffragijs, uirum tam doctum,
tam ingeniosum, tam eloquentem, tam catho-
licum & bonum, deniq; tam omnilaude dig-
num, & omnibus ordinibus tam gratum, & cha-
rum in referendarium uestrum, concordibus stu-
dijs elegistis & præsentastis, quid ni expecte-
tis ut magna à patribus uobis, ut par est, & has
beatur & agatur, & referatur gratia? Quid ni
ab omni clero & populo, quos tam magno affe-
cistis beneficio ingentem laudem & gloriam
pro uestris meritis reperietis? Quid ni
deniq; à deo opt. max. quem hoc facto uestro ho-
norastis, præmium illud ingens, quod benefacis
cunctis

entibus largiri solet, immortale scilicet, & nunquam marcescens uestro iure sperare debeat. Hijs siquidem fructus sunt, fratres & amici, pulcherrimarum uestrarum actionum, uobis ab ipsius summa benignitate expectandi. Sed id quoque præterea accedit commodi, quod hic uester referendarius, pro sua bonitate & prudentia, uobis non suggeret, nisi quæ salutaria erunt & ualde pia, & idem pro suo candore & ingenij sui summa dexteritate, quæcunq; suggesserit feliciter tractabit. Idem deniq; pro ea quæ est apud optimam, clementissimamq; reginam nostram, gratia & fauore, quæ tractata erunt, perficiet celeriter & fructuose. Quamobrem cum in hoc rerum statu, & ueluti præludio, tam fecistis prudenter & pie, orandi estis plurimum, ut rursus in unum conuenientes cum hoc uestro referendario, pari studio & uoluntate quæ supersunt, & quæ uestris prudentijs uisa erunt digna & necessaria quæ tractentur, ea sic tractetis & expediatis, ut ad laudatũ tandem finem perducipossint. Quæ in re, nihil dubitandum est, quin patres ac dominos meos plurimum honorandos, hic præsentibus, habituri sitis longe beneuolos. Ipsi namq; pro sua erga uos beneuolentia & studio, proq; sua erga deũ & christianam religionem pietate, deniq; pro sua in rempublicam charitate

&

*Et amore omnes uestros conatus et studia, sua
omni opera et authoritate sedulo promouebūt,
adiuuabunt, et prouehent. Id quod illorū nomi-
ne uobis serio et bona fide polliceor, ac
ueluti fide iubeo.*

FINIS.

EXCVSVM LONDI.
*ni in ædibus Iohannis Cawoli,
typographi Regiæ Ma-
iestatis.*

*Anno. M. D. LIII.
Mense Decembri.*

4
MINISTRUMACHIA;

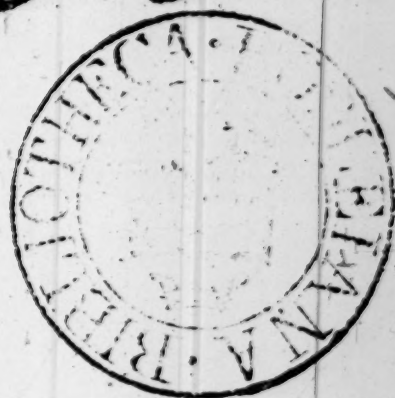
IN QVA

EVANGELICO-
RVM MAGISTRORVM
ET MINISTRORVM, DE EVAN-
GELICIS MAGISTRIS, ET MINISTRIS
mutua iudicia, testimonia, conuicia, maledi-
cta, iræ, diræ, minæ, furia, proscriptiones, cō-
demnationes, execrationes, & omnibus se-
culis inauditi Anathematismi
recensentur.

PER
STANISLAVM RESCIUM
collecta.

Re: Russæ ;

COLONIAE,
Apud Henricum Falkenburg.
Anno cl. l. xcii.